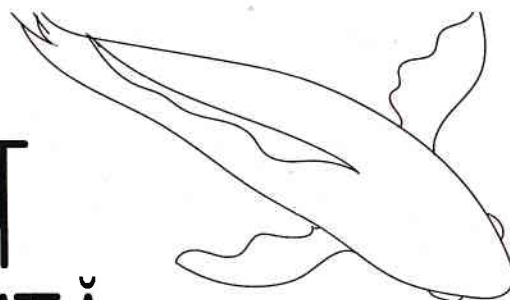

LBRIS

We know
books

Milena Michiko
Flăsar

L-AM
NUMIT
CRAVATĂ

ROMAN

Traducere din limba germană
de Mariana-Virginia Lăzărescu

Lebăda Neagră
Iași, 2024

1

L-am numit Cravată.

Numele îi plăcea. Îl făcea să râdă.

Pe pieptul său, dungi gri și roșii. Așa vreau să-l păstrez în amintire.

2

Au trecut șapte săptămâni de când l-am văzut ultima oară. În aceste șapte săptămâni, iarba s-a uscat și a îngălbenit. Greierii stau în copaci și cântă. Sub picioarele mele scrâșnește pietrișul. În lumina puternică a soarelui de amiază, parcul arată ciudat de pustiu. Flori ale căror boboci s-au deschis pe crengile care se apleacă obosește la pământ. O batistă de un albastru palid în tușiș, nicio adiere de vânt nu o face să se miște. Aerul e greu și apasă asupra pământului. Sunt un om zdrobit. Îmi iau rămas-bun de la cineva care nu se va mai întoarce. De ieri știu asta. Nu se va mai întoarce niciodată. Deasupra mea se întinde un cer care l-a absorbit – pentru totdeauna?

Nu-mi vine încă să cred că despărțirea noastră este definitivă. În închipuirea mea ar putea apărea dintr-o clipă

în alta, poate cu o altă înfățișare, poate cu un alt chip, să-mi arunce o privire care să spună: Sunt aici. Cu capul îndreptat spre nord, zâmbind norilor. Ar putea. De aceea stau aici.

3

E banca noastră cea pe care stau. Înainte să devină a noastră, ea a fost a mea.

Am venit aici ca să mă lămuresc dacă fisura aceea din perete, crăpătura aceea subțire ca firul de ață de-a curmezișul rafturilor era atât pe afară, cât și pe dinăuntru. Doi ani buni mi-am petrecut holbându-mă la ea. Doi ani buni în camera mea, în casa părinților. În spatele ochilor închiși am trasat linia aceea întreruptă. Ea îmi rămăsese în minte, se extinsese acolo, îmi pătrunsese în inimă și în vene. Eu însumi o linie lividă. Pielea mea cadaverică, pentru că soarele nu o lumina defel. Uneori tânjeam după atingerea lui. Mă gândeam cum ar fi să ieși afară și să înțelegi în sfârșit: există spații pe care nu le părăsești niciodată.

Într-o dimineață rece de februarie am cedat dorinței mele. Prin fanta dintre draperii am reușit să disting un stol de ciori. Zburau în sus și în jos, pe aripile lor, soarele, el mă orbea. Cu o durere ascuțită în ochi m-am furișat de-a lungul pereților din camera mea până la ușa, am deschis-o împingând-o, mi-am pus paltonul și pantofii cu un număr prea mici, am ieșit în stradă trecând pe lângă case

și piețe. În ciuda frigului, sudoarea îmi curgea pe frunte, ceea ce mă umplea de o satisfacție ciudată: Mai sunt în stare. Mai știi să fac un pas înaintea celuiilalt. Nu m-am dezvățat. Toate eforturile de a mă dezvăța au fost zadarnice.

N-am încercat să mă las păcălit. Ca și până acum, nu mă interesa decât să-mi aparțin. Nu voiam să mă întâlnesc cu nimeni. A te întâlni cu cineva înseamnă să te implici. Se înnoadă un fir invizibil. De la om la om. O mulțime de fire. În lung și-n lat. A te întâlni cu cineva înseamnă să devii parte din țesătura sa, și tocmai lucrul acesta trebuia evitat.

4

Acea primă permisie. Căci așa trebuie să se simtă un deținut care, cu privirea zăbrelită, își poartă cu sine celula, știind prea bine că nu e liber. Deci, când mă gândesc la acea primă permisie, am senzația că eu, un personaj dintr-un film alb-negru, mă mișc într-un scenariu color. De jur împrejur strigau culorile. Taxiuri galbene, cutii poștale roșii, panouri publicitare albastre. Volumul lor mă asurzește.

Cu gulerul ridicat, am cotit după colțuri, fiind atent să nu mă ciocnesc cu nimeni. Mă îngrozeam la gândul că cracul pantalonului meu s-ar putea atinge în treacăt de colțul paltonului cuiva. Mi-am ținut brațele strâns peste șolduri și am alergat, am alergat, am alergat, fără să mă uit

la dreapta, fără să mă uit la stânga. Închipuirea cea mai înfricoșătoare era aceea când două priviri se agață una de cealaltă într-un moment oarecare. Și zăbovesc secunde întregi una în alta. Nu se desprind una de cealaltă. Ce greață. Eu eram recipientul lor. Plin ochi. Cu cât alergam mai mult, cu atât mai mult simțeam greutatea corpului meu. Să fiu un trup printre multe altele, care scoate aburi. Un trup m-a izbit. N-am mai putut să mă abțin. Cu o mână la gură am alergat în parc și am vomitat.

5

Cunoșteam parcul și cunoșteam și banca de lângă cedru. Copilărie îndepărtată. Mama parcă m-ar chema la ea făcându-mi un semn, m-ar lua în poala ei și mi-ar explica lumea întinzând degetul arătător. Uite, o vrabie! A făcut cip-cirip. Răsuflarea ei pe obrajii mei. Un gâdilat în ceafă. Părul mamei flutura lin încolo și încoace. Când ești mic, atât de mic încât să crezi că va rămâne mereu așa, lumea e un loc prietenos. Acesta a fost gândul meu când am recunoscut-o. Banca din copilăria mea. Banca aceasta pe care aveam să învăț că nimic nu rămâne așa cum este, și că totuși merită să fii pe lume. Încă mai învăț.

El ar spune: A fost o decizie.

Și într-adevăr m-am decis să merg pe gazon până la bancă și să mă opresc în fața ei. Eram singur, înconjurat de tăcere. Nimeni care să mă surprindă cum am dat un

ocol, apoi încă unul în jurul băncii, făcând cercuri tot mai strânse. Gustul din gură, atunci când în sfârșit m-am așezat. Dorința de a fi iar copil. De a privi din nou cu ochi care se minunează. Vreau să spun că ochii mei au fost cei care s-au îmbolnăvit primii. Inima doar i-a urmat. Și așa am continuat să stau în haine mult prea subțiri. Și mai subțire, pielea sub care degeram.

6

După aceea, în fiecare dimineață ceva mă îndemna să vin aici. Priveam cum cade zăpada, priveam cum se topește apoi zăpada. Șuvoi gâlgâind. Odată cu primăvara veneau oamenii și vocile lor. Ședeam cu dinții încleștați. Un nod în gât. Era fisura din perete. Ea mă separa de cei prinși în țesătură. O pereche de îndrăgostiți a trecut agale pe lângă mine, șoptind ceva. Cuvintele tainice care ajungeau până la mine îmi sunau străine precum cuvintele unei limbi pe care nu o stăpâneam. Sunt fericit, am auzit eu, nespuse de fericit. Plescăit de limbă lipicioasă. Am înghițit nodul din gât.

Oare mă observa cineva, mă îndoiesc, și, în caz că da, probabil așa cum observi o fantomă. O zărești clar și limpede, nu îți vine să crezi că ai văzut-o și o alungi clipind. Eu eram o asemenea fantomă. Chiar și părinții mei abia mă mai observau. Când mă întâlneam cu ei acasă la intrare sau în vestibul, murmurau neîncrezător un ah-tu-ești.

Renunțaseră de mult să mă mai considere unul de-ai lor. L-am pierdut pe fiul nostru. A murit încă înainte de vremea lui. Așa trebuie să fi simțit ei. Ca pe un fel de pierdere vie. Trepțat însă s-au resemnat. Durerea pe care la început au simțit-o pentru mine a cedat în fața convingerii că nu le stătea în puteri să mă recâștige, și oricât de ciudată le părea situația, chiar și în acea ciudățenie avea să se instaleze curând o anumită ordine. Se locuiește laolaltă sub același acoperiș și, atâta timp cât nimic din toate acestea nu se scurge în afară, se consideră perfect normal să se locuiască așa sub același acoperiș.

7

Astăzi înțeleg că e imposibil să nu te întâlnești cu cineva. Prin faptul că ești aici și respiri, te întâlnești cu toată lumea. Firul invizibil a unit pe cineva cu altcineva din clipa nașterii. Ca să-l tai, ai nevoie de mai mult decât de o moarte, și nu servește la nimic să te împotrivești.

Când a apărut el, nu aveam habar.

Am spus: A apărut. Căci așa a fost. Într-o dimineață de mai, el a apărut dintr-odată. Ședeam pe banca mea, cu gulerul ridicat. Un porumbel s-a înălțat în zbor. M-a cuprins amețea de la bătaia aripilor lui. Când am închis și apoi am deschis ochii, el era acolo.

Un *salaryman*. În jur de cincizeci de ani. Purta costum gri, cămașă albă, cravată în dungi gri și roșii. În mâna dreaptă

bălăbănea o servietă, piele maro. Mergea legănând-o încolo și încoace, cu umerii aplecați înainte și fața întoarsă în altă parte. Oarecum obosit. Fără să mă privească, s-a așezat pe banca din fața mea. Și-a pus picior peste picior. A rămas așa. Nemișcat. Fața tensionată, întoarsă în altă parte. Aștepta ceva. Ceva o să se întâmple. Curând, curând. Trepțat, i s-au destins mușchii și s-a lăsat pe spate oftând. Ce oftat, în el era acel ceva care nu s-a petrecut.

O privire scurtă aruncată spre ceas, apoi și-a aprins o țigară. Fumul se înălța în rotocoale. Așa am făcut noi cunoștință. Un miros puternic în nasul meu. Vântul sufla fumul în direcția mea. Până să ajungem să ne spunem numele, vântul acesta a făcut să ne cunoaștem.

8

Să fi fost oftatul lui? Sau felul în care scutura scrumul? Absent, uitând de sine. Nu m-am sfiit să-l privesc în timp ce ședea așa, vizavi de mine.

L-am privit ca pe un obiect familiar, o periuță de dinți, o lavetă, o bucată de săpun pe care, dintr-odată, îl privești de parcă ar fi pentru prima oară, îndepărtându-te cu totul de menirea sa. Se prea poate ca tocmai această familiaritate să-mi fi trezit un interes deosebit. Înfașurarea sa spilcuită era cea pe care o au mii de alți oameni care umplu străzile zi de zi. Ei dau năvală din pânțelecele orașului și se fac nevăzuți în clădiri înalte în ale căror ferestre cerul se sparge

în bucăți. Ei sunt oamenii de rând, specifici pentru că trec neobservați prin felul lor de a fi, fețe de periferie bărbierite, ușor de confundat din cauza asemănării dintre ele. El, de pildă, ar fi putut fi tatăl meu. Un tată oarecare. Și totuși, el era aici. Ca mine.

Din nou a oftat. De data aceasta mai încet. Cine oftează așa, mi-am spus eu, nu e doar oarecum obosit. O simțeam mai degrabă așa decât s-o gândesc. Simțeam că e unul dintre aceia care s-a săturat de viață. Cravata îl gătuia. Și-a slăbit nodul, s-a uitat din nou la ceas. În curând era ora prânzului. Și-a scos *bentō*-ul. Orez cu somon și legume murate.

9

Mânca încet, mesteca fiecare îmbucătură de zece ori. Avea timp. Sorbea ceaiul cu gheață cu înghițituri mici. Continuam să-l privesc. Aproape fără să mă mai mir de mine însumi. Pe atunci nu prea mai suportam să privesc pe cineva cum mănâncă sau cum bea. El însă o făcea cu atâta prudență, încât uitam de senzația mea de greață. Sau cum să descriu: executa totul pe deplin conștient de ceea ce avea de gând să facă și, astfel, transforma un act cotidian ca acesta în unul însemnat. Ingera fiecare bob de orez în parte, i se dăruia lui în egală măsură cu un surâs recunoscător.

Dacă ar fi fost vorba de oricine altcineva, aș fi luat-o imediat la fugă, aș fi considerat o amenințare maxilarul care măcina, un pericol dinții care mărunțeau. Mi s-a părut

îngrozitor cum intrau în gură îmbucăturile una după alta și alunecau în intestine. Eu însumi înfulecam fără să stau să mă gândesc. Constrângerea interioară de a mă hrăni, de a mă hrăni cu tot dinadinsul era un mister pentru mine, pe care mă străduiam să nu-l deslușesc. Mai bine să nu mă gândesc.

De îndată ce a terminat de mâncat, a devenit din nou un *salaryman* obișnuit. A deschis ziarul, a citit mai întâi rubrica sportivă. Echipa de baseball *Giants* – scris aldin – repurtase o victorie triumfală. A dat din cap aprobator în timp ce a parcurs rândurile cu degetul. O verighetă. Era căsătorit, deci. Un fan căsătorit al echipei *Giants*. Și-a aprins din nou o țigară. Apoi încă una și încă una, fumul îl învăluia.

10

Datorită prezenței lui, parcul devenise mai mic. Era alcătuit acum doar din două bănci, a lui și a mea, din acei câțiva pași care ne despărțeau pe unul de celălalt. Când se va ridica el, oare, ca să plece? Soarele s-a deplasat de la sud spre vest. Vremea se răcea. Și-a încrucișat brațele. Ziarul era deschis pe genunchii lui. O ceată zgomotoasă de școlari a traversat gazonul, împleticindu-se. Două femei mai în vârstă se întrețineau despre bolile lor. Așa e viața, a spus una dintre ele, te naști ca să mori. El adormise. Cap greu. Ziarul a zburat pe jos. Oricând se poate sfârși totul, am auzit eu, uneori nu mai simt nimic aici înăuntru.

În somn, fața lui s-a destins. Șuvițe argintii de păr pe frunte, sub pleoape visele se luau la întrecere între ele. Coapse zvâcnind. Am simțit ceva, ceva subțire precum un fir de salivă care atârna din gura lui întredeschisă. Nu mi-a venit atunci în minte cuvântul. Abia acum îmi vine. Compasiune. Sau acel impuls brusc de a-l înveli.

Când în sfârșit s-a trezit, părea mai obosit ca înainte.

II

Ora șase.

Și-a strâns nodul la cravată. Parcul s-a umplut cu zgomotele serii care se lăsa. O mamă a strigat: *Vino, plecăm acasă. Ce sunet gingaș când a strigat „acasă”.* Un junghi în ombilic. Și-a dat deoparte părul de pe frunte, a căscat, s-a ridicat. În mâna dreaptă, servieta. A ezitat o secundă așteptând. Oare ce? A pornit, un spate cenușiu, dispărând după un copac. M-am uitat după el până a dispărut de tot, și se pare că în acel moment, în acel scurt moment când l-am pierdut din vedere, am oftat întocmai ca el.

Și ce dacă. M-am scuturat. M-am descotorosit de el. Ce treabă aveam eu cu cineva pe care oricum nu-l voi mai vedea vreodată? Starea aceea veche de rău m-a cuprins. Insuportabil cum, privind, m-am amestecat în destinul unui străin. De parcă m-ar fi afectat pe mine. Plin de vechiul dezgust, m-am descotorosit de el din mâinile și picioarele mele. Cum am mai spus: habar nu aveam. În seara aceea

L-am numit Cravată

când m-am băgat în pat, cearșaful făcea cute, în seara aceea nu aveam nici cea mai vagă idee de ce eu, la scurt timp înainte de înec, îi vedeam fața descompunându-se pe perete. Mă zbăteam în apele neștiinței mele. Prin crăpătura dintre draperii pătrundea Luna, luminându-le.

12

Nu îl uitasem când, în ziua următoare, m-am îndreptat spre parc. În visele mele, el mi-a apărut când ca un bob de orez, când ca o țigară, când ca o bătă de baseball, când ca o cravată. Ultima imagine era una estompată: un bărbat într-o încăpere fără pereți. Cu fiecare pas, ea pălea, am șters-o.

Ajuns la banca mea, m-am simțit ușurat s-o găsesc goală pe a lui. Acolo, unde stătuse el, nu rămăsese nicio urmă care să amintească de el. O echipă de la salubritate tocmai golea coșurile de gunoi. Mucurile de țigară fuseseră deja adunate cu mătura și răsturnate într-un sac de plastic. Nicio fărâmă de cenușă nu mai amintea de el. Parcul era așa de mare cum era de obicei. Pe un firicel de iarbă care răsărea ici-colo din pietriș lucea un bob de rouă. M-am aplecat, era cald de la soarele dimineții. Când m-am ridicat, el se ivise dintr-odată, ca în ziua de dinainte.

L-am recunoscut după mers. Puțin încovoiat. De parcă voia să se dea la o parte din calea cuiva. Așa merg oamenii obișnuiți să-și facă loc printr-o gloată de oameni. Purta